

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Süleyman Soylu tarafından Anayasa'nın 98'nci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
5./01/2020

Erdoğan Toprak

İstanbul Milletvekili

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Adres Daire Başkanlığı tarafından yapılan açıklamalarda yakında '9 Haneli Adres Kodu' sistemine geçileceği, bununla ilgili yazılım ve altyapı hazırlıklarının tamamlandığı, resmi dairelere kurumlara adres kodu verilmesine başlandığı ve ilk uygulamanın PTT Kargo ile varılan mutabakat ile uygulanacağı dile getirilmektedir. Söz konusu sistemle artık vatandaşların semt, mahalle, cadde, sokak, ilçe-İL açık adresleri yerine 9 rakamlı bir kod verileceği tüm adreslerin bu kodla tanımlanarak sisteme kaydedileceği belirtilmektedir.

Bu sisteme geçişin gerekçesi 'kişilerin adres bilgilerini verirken duydukları endişeyi, cadde ve sokak ismi değişiklikleri nedeniyle oluşan mağduriyeti, hatalı adres yazımları ile oluşan sorunları ortadan kaldırmak ve adres bilgi paylaşımını daha kolay ve güvenli hale getirmek' olarak ifade edilmektedir. Örnek olarak sistemin İngiltere'de uygulandığı vurgulanmaktadır. Ancak İngiltere'de bilindiği gibi adres kodu sistemi tek başına değil, açık adres bilgisi ile birlikte kullanılmaktadır. Kaldı ki, hâlihazırda TC Kimlik No'ya (TCKN) bağlı olarak Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) uygulanmaktadır ve tüm yurttaşların adres ve hane bilgileri bu sistemde kayıtlıdır. Posta kodu uygulamasıyla il ve semt bilgileri kodlanmıştır. Zorunlu deprem sigortası için de Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) tarafından 10 haneli 'Ev Kodu' sistemi elektronik kayıt altında ve uygulamadadır. Tüm bunların dışında şimdi 9 rakamlı yeni kod uygulamasına geçişle açık adres ve ikamet bilgilerinin tek merkezde toplanması, sistem üzerinden tüm hanelerin takibi, adres bilgileri söz konusu olacaktır.

Medyaya ve kamuoyuna yansıyan bilgiler çerçevesinde bu kodlamanın bir nevi 'dijital fişleme, özel hayatın ihlali, elektronik alışverişlerin ve tercihlerin izlenerek kişisel profil analizi ve veri depolaması, seçmen kütüklerinin izlenmesi ve sahte yazılımların ortaya çıkarılmasının önlenmesi vs.' endişelerine yol açması söz konusudur. Nitekim bilişim teknolojisinde son dönemde gerek yazılım hatası gerekse kötü amaçlı geliştirilen uygulamalarla; 'profil çıkartma-kişisel veri depolama' takibinin yapıldığı, bu verilerin reklam-ilaç-iletişim ve siyasal kampanya şirketlerine büyük bedellerle pazarlandıkları ortaya çıktı.

Geçmiş seçimlerde sahte seçmen yazımı, o adreste oturmayanların topluca bir adrese kaydedildiği, mezarlıkların, terk edilmiş-metruk binaların adres gösterilip seçmen kaydedildiği vakaların yaşandığı dikkate alındığında, yalnızca İçişleri Bakanlığı Adres Daire Başkanlığı kontrolünde olacak 9 haneli adres kod sisteminin, "seçim ve seçmen sahteciliğine zemin hazırlamayı kolaylaştırması" söz konusudur.

39508

Bu çerçevede;

1. Bugüne kadar açık adres bilgilerini verme konusunda yıllardır mevcut durumun, 'vatandaşlarda endişe yarattığı' bulgusuna nasıl ve hangi araştırma sonucu ulaşılarak, böyle bir kod sistemine ihtiyaç gündeme getirilmiştir?
2. Adres Kayıt Sistemi (AKS), Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) uygulanırken, ilave bir adres kodlamasının devreye sokulmasının gerekçesi nedir? Söz konusu sistem ile ilgili "Hizmet Alım" ihalesi yapılmış mıdır? Sistem için yapılacak harcamaların ve bütçeden ayrılan kaynağın tutarı ne kadardır?
3. Kargo hizmetlerinin kolaylaştırılacağı ifade edilen yeni sistemde aksine bir rakamın yanlış yazılması dahi teslimatın yanlış adrese gitmesine yol açmayacak mıdır? Özel kargo şirketleriyle paylaşılacak kodların güvenliği nasıl sağlanacaktır?
4. Bireysel ve Kurumsal işlemlerde, elektronik alışveriş ve para transferlerinde, kişilerin kurumların özel işlemleri, bireysel ve ticari sır niteliğindeki bilgilere erişim, özel hayatının ihlali, sistemin olası siber saldırı ve hacklenmesi durumunda, 84 milyonun tüm bilgilerinin ele geçirilmesinin güvenliği nasıl sağlanacak, güvencesi ne olacaktır?
5. Özellikle seçim, sandık ve seçmen kütüklerinin güvenliği konusunda yeni geçilecek kod sistemiyle ilgili ciddi endişe ve tereddütler mevcuttur. Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) ADNKS - TCKN verilerini esas alarak seçmen kütüklerini hazırladığı ve muhtarlıklarda askıya çıkararak itirazların değerlendirildiği göz önünde tutulduğunda, mevcut durumda seçmenler kendi binalarındaki diğer daire ve birimlerde oturanları bilerek, hanedeki birey sayısını gözeterek itirazda bulunmaktadır. Yeni kod sistemiyle sadece kendi kod numarasını bilebilecek seçmenler, olası sahte, sanal seçmen yazılımlarına nasıl itiraz edecektir?
6. Bu kodlarla birlikte ADNKS-TCKN ve açık adres bilgileri de siyasi partiler, muhtarlıklar ve seçmen kütükleri askı süresinde açık şekilde paylaşılacak mıdır?
7. Ne yazık ki günümüz teknolojisinde; kişisel verilerin izinsiz toplanması ve ticari-siyasi amaçla erişime açılması mümkün olabilmektedir. 9 Haneli Adres Kodu Sistemi'nde; veri profillerinin siyasi tercih ve özel hayatın takibi yönünde kullanılmamasının, "Veri Sızıntısı" yaşanmayacağının garantisi var mıdır?